Zbiór Orzeczeń

WYROK TRYBUNAŁU (czwarta izba)

z dnia 21 kwietnia 2016 r.*

Odesłanie prejudycjalne — Dyrektywa 2003/86/WE — Artykuł 7 ust. 1 lit. c) — Łączenie rodzin — Wymagania dotyczące wykonania prawa do łączenia rodzin — Stabilne, regularne i wystarczające środki — Uregulowanie krajowe pozwalające na perspektywiczną ocenę prawdopodobieństwa zachowania środków przez członka rodziny rozdzielonej — Zgodność

W sprawie C-558/14

mającej za przedmiot wniosek o wydanie, na podstawie art. 267 TFUE, orzeczenia w trybie prejudycjalnym, złożony przez Tribunal Superior de Justicia del País Vasco (wyższy trybunał sprawiedliwości Kraju Basków, Hiszpania) postanowieniem z dnia 5 listopada 2014 r., które wpłynęło do Trybunału w dniu 5 grudnia 2014 r., w postępowaniu:

Mimoun Khachab

przeciwko

Subelegación de Gobierno en Álava,

TRYBUNAŁ (czwarta izba),

w składzie: T. von Danwitz, prezes izby, C. Lycourgos (sprawozdawca) i C. Vajda, sędziowie,

rzecznik generalny: P. Mengozzi,

sekretarz: A. Calot Escobar,

uwzględniając pisemny etap postępowania,

rozważywszy uwagi przedstawione:

— w imieniu rządu hiszpańskiego przez L. Banciellę Rodrígueza-Miñóna, działającego w charakterze pełnomocnika,

— w imieniu rządu niemieckiego przez T. Henzego oraz B. Beutlera, działających w charakterze pełnomocników,

— w imieniu rządu francuskiego przez D. Colasa oraz F.X. Bréchota, działających w charakterze pełnomocników,

— w imieniu rządu węgierskiego przez G. Szima oraz Z. Fehéra, działających w charakterze pełnomocników,

* Język postępowania: hiszpański.

— w imieniu rządu niderlandzkiego przez M. Bulterman oraz B. Koopman, działające w charakterze pełnomocników,

— w imieniu Komisji Europejskiej przez M. Condou-Durande oraz L. Lozano Palacios, działające w charakterze pełnomocników,

po zapoznaniu się z opinią rzecznika generalnego na posiedzeniu w dniu 23 grudnia 2015 r.,

wydaje następujący

Wyrok

1 Wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym dotyczy wykładni art. 7 ust. 1 lit. c) dyrektywy Rady 2003/86/WE z dnia 22 września 2003 r. w sprawie prawa do łączenia rodzin (Dz.U. L 251, s. 12 – wyd. spec. w jęz. polskim, rozdz. 19, t. 6, s. 224).

2 Wniosek ten został złożony w ramach sporu pomiędzy M. Khachabem a Subdelegación del Gobierno en Álava (delegaturą rządu w prowincji Álava, zwaną dalej „przedstawicielstewem rządu") w przedmiocie odmowy uwzględnienia wniosku M. Khachaba o wydanie czasowego dokumentu pobytowego w ramach łączenia rodzin na rzecz jego małżonki.

Ramy prawne

Prawo Unii

3 Motywy 2, 4 i 6 dyrektywy 2003/86 brzmią następująco:

„(2) Środki dotyczące łączenia rodziny powinny zostać przyjęte zgodnie z obowiązkiem ochrony rodziny i poszanowania życia rodzinnego zawartym w wielu instrumentach prawa międzynarodowego. Niniejsza dyrektywa szanuje prawa podstawowe i przestrzega zasad uznanych w szczególności w art. 8 europejskiej Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności [sporządzonej w Rzymie w dniu 4 listopada 1950 r.] oraz w Karcie praw podstawowych Unii Europejskiej, proklamowanej w Nicei w dniu 7 grudnia 2000 r. [zwanej dalej »kartą«].

[…]

(4) Łączenie rodziny jest niezbędne w celu umożliwienia życia rodzinnego. Pomaga ono stworzyć stabilność socjokulturową ułatwiającą integrację obywateli państw trzecich w danym państwie członkowskim, a także wspiera spójność gospodarczą i społeczną, będącą podstawowym celem Wspólnoty [Europejskiej] określonym w traktacie [WE].

[…]

(6) W celu ochrony rodziny i ustanowienia lub zachowania życia rodzinnego powinno się ustalić istotne warunki dla wykonania prawa do łączenia rodziny na podstawie wspólnych kryteriów".

4 Dyrektywa 2003/86 zgodnie z jej art. 1 „ma na celu określenie warunków wykonania prawa do łączenia rodziny przez obywateli państwa trzeciego zamieszkujących legalnie na terytorium państw członkowskich".

5 Artykuł 3 ust. 1 owej dyrektywy stanowi:

„Niniejszą dyrektywę stosuje się w przypadku, gdy członek rodziny rozdzielonej posiada dokument pobytowy wydany przez państwo członkowskie o okresie ważności wynoszącym przynajmniej jeden rok i istnieją uzasadnione przypuszczenia, że uzyska prawo stałego pobytu, jeżeli członkowie jego rodziny są obywatelami państwa trzeciego posiadającymi dowolny status".

6 W myśl art. 4 ust. 1 lit. a) dyrektywy 2003/86 państwa członkowskie zezwalają na wjazd i pobyt między innymi małżonkowi członka rodziny rozdzielonej zgodnie z rzeczoną dyrektywą oraz z zastrzeżeniem zgodności z warunkami określonymi w jej rozdziale IV, jak również w jej art. 16.

7 Artykuł 7 ust. 1 dyrektywy 2003/86, zawarty w rozdziale IV, zatytułowanym „Wymagania dotyczące wykonania prawa do łączenia rodziny", stanowi:

„W przypadku złożenia wniosku o łączenie rodziny dane państwo członkowskie może zażądać, aby osoba, która złożyła ten wniosek, dostarczyła dowodów, że członek rodziny rozdzielonej posiada:

a) zakwaterowanie uznawane za normalne dla porównywalnej rodziny w tym samym regionie oraz spełnia[jące] ogólne standardy w zakresie zdrowia i bezpieczeństwa obowiązujące w danym państwie członkowskim;

b) ubezpieczenie chorobowe w odniesieniu do wszystkich rodzajów ryzyka, którym zwykle obejmuje się jego współobywateli w danym państwie członkowskim, dla siebie i członków rodziny;

c) stabilne i regularne środki, które wystarczają na utrzymanie tej osoby oraz członków jej rodziny bez korzystania z systemu pomocy społecznej danego państwa członkowskiego. Państwa członkowskie dokonują oceny tych środków pod kątem ich rodzaju i regularności ich wpływu, przy czym mogą wziąć pod uwagę poziom krajowego wynagrodzenia minimalnego, rent i emerytur, a także liczbę członków rodziny".

8 Artykuł 15 ust. 1 tej dyrektywy stanowi:

„Nie później niż po pięciu latach pobytu oraz pod warunkiem, że członkowi rodziny nie udzielono dokumentu pobytowego ze względów innych niż łączenie rodziny, małżonek lub niepoślubiony partner i dziecko, które osiągnęło pełnoletność, mają prawo, po złożeniu wniosku, jeśli jest wymagany, do samoistnego dokumentu pobytowego, niezależnego od dokumentu pobytowego członka rodziny rozdzielonej".

9 Artykuł 16 ust. 1 lit. a) dyrektywy 2006/112 ma następujące brzmienie:

„Państwa członkowskie mogą odrzucić wniosek o wjazd lub pobyt w celu łączenia rodziny bądź, w odpowiednim przypadku, cofnąć dokument pobytowy członkowi rodziny lub odmówić przedłużenia jego ważności w następujących przypadkach:

a) jeżeli warunki ustanowione w niniejszej dyrektywie nie są lub przestały być spełnione".

10 Zgodnie z art. 17 tej samej dyrektywy:

„Państwa członkowskie należycie uwzględniają charakter i trwałość więzi rodzinnych danej osoby oraz czas pobytu tej osoby w państwie członkowskim oraz istnienie rodziny, a także więzi kulturowych i społecznych z państwem pochodzenia, w przypadku gdy odrzucają wniosek, wycofują lub odmawiają przedłużenia ważności dokumentu pobytowego bądź gdy podejmują decyzję o nakazaniu wydalenia członka rodziny rozdzielonej lub członków jego rodziny".

Prawo hiszpańskie

11 Ley Orgánica 4/2000 sobre derechos y libertades de los extranjeros en España y su integración social (ustawa organiczna nr 4/2000 o prawach i swobodach cudzoziemców w Hiszpanii oraz ich integracji społecznej z dnia 11 stycznia 2000 r. (BOE nr 10 z dnia 12 stycznia 2000 r.) w brzmieniu mającym zastosowanie do sporu w postępowaniu głównym (zwana dalej „ustawą organiczną nr 4/2000") w art. 16 ust. 1 i 2 stanowi:

„1. Cudzoziemcy będący rezydentami mają prawo do życia rodzinnego i zachowania jego prywatności w sposób przewidziany w niniejszej ustawie organicznej oraz zgodny z treścią umów międzynarodowych zawartych przez Hiszpanię.

2. Cudzoziemcy będący rezydentami w Hiszpanii mają prawo do połączenia z nimi członków rodziny, o których mowa w art. 17".

12 Artykuł 17 ust. 1 lit. a) wspomnianej ustawy organicznej stanowi:

„Cudzoziemiec będący rezydentem ma prawo do połączenia z nim w Hiszpanii następujących członków rodziny:

a) małżonka rezydenta, jeżeli nie pozostaje z nim w faktycznej lub prawnej separacji, a małżeństwo nie zostało zawarte z naruszeniem prawa […]".

13 Artykuł 18 ustawy organicznej 4/2000, zatytułowany „Warunki łączenia rodzin", stanowi w ustępie 2:

„Członek rodziny rozdzielonej powinien wykazać, w sposób określony w drodze rozporządzenia, iż posiada odpowiednie mieszkanie oraz środki utrzymania wystarczające na pokrycie potrzeb jego i połączonej z nim rodziny.

Przy obliczaniu dochodów dla celów łączenia pomija się dochody pochodzące z systemu pomocy społecznej, lecz należy wziąć pod uwagę inne dochody osiągane przez małżonka, który jest rezydentem w Hiszpanii i który mieszka z członkiem rodziny rozdzielonej.

[…]".

14 Dekretem królewskim nr 557/2011 z dnia 20 kwietnia 2011 r. zostało zatwierdzone rozporządzenie do ustawy organicznej nr 4/2000 po zmianach wprowadzonych ustawą organiczną nr 2/2009 (BOE nr 103 z dnia 30 kwietnia 2011 r.). Artykuł 54 tego rozporządzenia, zatytułowany „Środki, które powinien wykazać cudzoziemiec, aby otrzymać na rzecz członków swojej rodziny zezwolenie na pobyt w celu połączenia", przewiduje:

„1. Cudzoziemiec, który składa wniosek o wydanie zezwolenia na pobyt w celu połączenia z członkami rodziny, powinien załączyć do wniosku o wydanie zezwolenia, w chwili jego złożenia, dokumenty poświadczające posiadanie środków wystarczających do zaspokojenia potrzeb rodziny, włączając w to świadczenia zdrowotne, w przypadku gdy nie są one pokrywane z ubezpieczenia społecznego, w kwocie określonej w euro lub jako jej równowartość w walucie zagranicznej, która w chwili składania wniosku o zezwolenie ma wynosić, biorąc pod uwagę liczbę osób, które mają zostać połączone i liczbę członków rodziny, którzy już mieszkają z nim w Hiszpanii i są przez niego utrzymywani, co najmniej:

a) w przypadku rodzin liczących, biorąc pod uwagę członka rodziny rozdzielonej i osobę podlegającą łączeniu, która przybywa do Hiszpanii, dwóch członków: kwota stanowiąca równowartość 150% [uniwersalnego publicznego wskaźnika dochodowego (IPREM)] miesięcznie.

[…]

2. Nie wydaje się zezwolenia na pobyt, jeżeli w sposób niebudzący wątpliwości zostanie ustalone, iż nie jest prawdopodobne dalsze posiadanie określonych środków utrzymania przez okres roku następującego po dniu złożenia wniosku. W celu ustalenia prawdopodobieństwa dalszego posiadania źródła przychodów w ciągu określonego powyżej roku należy wziąć pod uwagę zmiany w zakresie środków utrzymania posiadanych przez członka rodziny rozdzielonej w okresie sześciu miesięcy poprzedzających datę złożenia wniosku.

[…]".

Postępowanie główne i pytanie prejudycjalne

15 Mimoun Khachab, obywatel państwa trzeciego zamieszkały w Hiszpanii, posiada w tym państwie zezwolenie na pobyt długoterminowy. W dniu 20 lutego 2012 r. zwrócił się do władz hiszpańskich z wnioskiem o wydanie zezwolenia na pobyt czasowy dla swojej małżonki, I. Aghadar. Decyzją z dnia 26 marca 2012 r. przedstawicielstwo rządu oddaliło ten wniosek z tym uzasadnieniem, że M. Khachab nie wykazał posiadania środków wystarczających dla zaspokojenia potrzeb połączonej rodziny.

16 Mimoun Khachab złożył do przedstawicielstwa rządu wniosek o ponowne rozpoznanie sprawy, który został oddalony decyzją z dnia 25 maja 2012 r. z następujących powodów:

„[…] Na poparcie wniosku [M. Khachab] załączył umowę o pracę na czas określony z przedsiębiorstwem »Construcciones y distribuciones constru-label SL«. Jednakże z systemu informacji o zatrudnieniu dla potrzeb ubezpieczenia społecznego wynika, iż zaprzestał on pracy we wspomnianym przedsiębiorstwie w dniu 1 marca 2012 r. i że przepracował jedynie 15 dni w roku bieżącym oraz 48 dni w całym roku 2011. Z powyższego wynika, że na dzień wydania decyzji wnioskodawca nie był nigdzie zatrudniony, przy czym stan ten nie zmienił się do chwili obecnej, nie wykazał również posiadania środków wystarczających na pokrycie potrzeb połączonej rodziny. Na ten sam dzień nic nie wskazuje, by mógł on dysponować takimi środkami w trakcie roku następującego po dniu złożenia wniosku w przedmiocie łączenia rodziny. Żaden z warunków wydania zezwolenia na pobyt w celu łączenia rodziny nie został zatem spełniony".

17 Mimoun Khachab zaskarżył tę decyzję do Juzgado de lo Contencioso-Administrativo nº 1 de Vitoria-Gasteiz (sądu administracyjnego szczebla prowincji nr 1 w Vitoria-Gasteiz). Wyrokiem z dnia 29 stycznia 2013 r. sąd ten utrzymał w mocy rzeczoną decyzję, powołując się na te same powody co te, które zostały zawarte w decyzji z dnia 26 marca 2012 r.

18 Mimoun Khachab odwołał się od tego wyroku do Tribunal Superior de Justicia del País Vasco (wyższego trybunału sprawiedliwości Kraju Basków). Na poparcie odwołania M. Khachab twierdzi, że sąd pierwszej instancji nie uwzględnił nowego faktu, na który zwracał on uwagę w trakcie postępowania, a mianowicie okoliczności, że od dnia 26 listopada 2012 r. pracuje dla przedsiębiorstwa rolnego przy zbieraniu cytrusów, a zatem posiada pracę zapewniającą mu wystarczające dochody. Dodaje on, że posiada zezwolenie na pobyt długoterminowy oraz że pozostaje w związku małżeńskim z I. Aghadar od roku 2009. Ponadto utrzymuje on, że dysponuje odpowiednim zakwaterowaniem oraz że przez ponad pięć lat opłacał składki w Hiszpanii. Uważa on ponadto, że należy wziąć pod uwagę aktualną koniunkturę gospodarczą, w której niesłychanie trudno jest rzeczywiście posiadać ciągłe zatrudnienie.

19 W tym kontekście Sąd odsyłający powziął wątpliwości co do wykładni art. 7 ust. 1 lit. c) dyrektywy 2003/86, zgodnie z którym prawo do łączenia rodziny jest uzależnione od spełnienia warunku, że w chwili składania wniosku „członek rodziny rozdzielonej posiada stabilne, regularne i wystarczające środki". Zastanawia się w szczególności nad zgodnością z tym przepisem uregulowania hiszpańskiego,

które pozwala organom krajowym odmówić dobrodziejstwa łączenia rodziny, a tym samym wydania tymczasowego dokumentu pobytowego członkowi rodziny członka rodziny rozdzielonej, jeżeli na podstawie zmian jego dochodów w okresie sześciu miesięcy poprzedzających złożenie wniosku w przedmiocie łączenia rodziny okazuje się prawdopodobne, że nie będzie on mógł przez okres roku po tym dniu zachować tego samego poziomu środków, jaki posiada w tym dniu.

20 Zdaniem sądu odsyłającego hiszpańska – jak również angielska i francuska – wersja językowa art. 7 ust. 1 lit. c) dyrektywy 2003/86 używa czasownika „posiadać" w czasie teraźniejszym, a nie w czasie przyszłym. Z tego powodu sąd odsyłający zastanawia się, czy dla celów możliwości skorzystania z dobrodziejstwa łączenia rodzin należy ustalać, czy członek rodziny rozdzielonej powinien na dzień złożenia wniosku w sprawie łączenia posiadać „stabilne, regularne i wystarczające środki", czy też można brać pod uwagę fakt posiadania jeszcze w ciągu roku następującego po tym dniu.

21 W tych okolicznościach Tribunal Superior de Justicia del País Vasco (wyższy trybunał sprawiedliwości Kraju Basków) postanowił zawiesić postępowanie i zwrócić się do Trybunału z następującym pytaniem prejudycjalnym:

„Czy art. 7 ust. 1 lit. c) dyrektywy [2003/86] należy interpretować w ten sposób, iż sprzeciwia się on uregulowaniu krajowemu takiemu jak będące przedmiotem postępowania głównego, które dopuszcza odmowę wydania zgody na łączenie rodziny z uwagi na nieposiadanie przez członka rodziny rozdzielonej stabilnych i regularnych środków, które wystarczają do utrzymania jego oraz członków jego rodziny, stwierdzone na podstawie dokonanej przez władze krajowe oceny prawdopodobieństwa uzyskiwania środków utrzymania przez okres roku następującego po dniu złożenia wniosku opartej na analizie zmian w zakresie tych środków w okresie sześciu miesięcy poprzedzających tę datę?".

W przedmiocie pytania prejudycjalnego

22 Poprzez swoje pytanie sąd odsyłający zmierza zasadniczo do ustalenia, czy art. 7 ust. 1 lit. c) dyrektywy 2003/86 należy interpretować w ten sposób, iż pozwala on właściwym organom państwa członkowskiego na uzasadnienie oddalenia wniosku w sprawie łączenia rodzin perspektywiczną oceną prawdopodobieństwa zachowania stabilnych, regularnych i wystarczających środków, jakie powinien posiadać członek rodziny rozdzielonej, by zapewnić utrzymanie sobie oraz członkom rodziny bez korzystania z systemu pomocy społecznej tego państwa członkowskiego przez okres roku następującego po dniu złożenia wniosku, przy czym ocena ta opiera się na analizie zmian przychodów członka rodziny rozdzielonej w okresie sześciu miesięcy poprzedzających złożenie wniosku.

23 Zgodnie z art. 4 ust. 1 dyrektywy 2003/86 państwa członkowskie zezwalają na wjazd i pobyt w ramach łączenia rodzin między innymi małżonkowi członka rodziny rozdzielonej, o ile spełnione są warunki wymienione w rozdziale IV tej dyrektywy, zatytułowanym „Wymagania dotyczące wykonania prawa do łączenia rodziny".

24 Wśród warunków wymienionych w rozdziale IV należy wskazać, że art. 7 ust. 1 lit. c) tej dyrektywy umożliwia państwom członkowskim żądanie przedstawienia dowodu, że członek rodziny rozdzielonej posiada stabilne i regularne środki, które wystarczają do utrzymania jego oraz członków jego rodziny bez korzystania z systemu pomocy społecznej danego państwa członkowskiego. Ten sam przepis uściśla, że państwa członkowskie dokonują oceny tych środków poprzez odniesienie do ich rodzaju i regularności wpływu, przy czym mogą wziąć pod uwagę poziom najniższych krajowych płac, rent i emerytur, a także liczbę członków rodziny.

25 Trybunał orzekł już, że skoro zezwolenie na łączenie rodziny jest zasadą ogólną, możliwość przewidzianą w art. 7 ust. 1 lit. c) dyrektywy 2003/86 należy interpretować w sposób ścisły. Margines swobody przyznany państwom członkowskim nie powinien być przez nie wykorzystywany w taki sposób, który naruszałby cele dyrektywy i jej skuteczność (effet utile) (wyrok O i in., C-356/11 i C-357/11, EU:C:2012:776, pkt 74 i przytoczone tam orzecznictwo).

26 W tej kwestii z motywu 4 dyrektywy 2003/86 wynika, że jej celem ogólnym jest ułatwienie integracji obywateli państw trzecich w państwach członkowskich poprzez ułatwienie życia rodzinnego dzięki łączeniu rodzin (zob. Parlament/Rada, C-540/03, EU:C:2006:429, pkt 69).

27 Ponadto Trybunał orzekł już, że art. 7 ust. 1 lit. c) dyrektywy 2003/86 nie może być stosowany w taki sposób, żeby to stosowanie naruszało prawa podstawowe sformułowane w szczególności w art. 7 karty (zob. wyrok O i in., C-356/11 i C-357/11, EU:C:2012:776, pkt 77).

28 O ile rzeczony art. 7 karty nie może być interpretowany w taki sposób, że pozbawia on państwa członkowskie przysługującego im zakresu uznania przy badaniu wniosków o łączenie rodzin, o tyle przepisy dyrektywy 2003/86 powinny jednak w trakcie tego badania podlegać interpretacji i stosowaniu w świetle między innymi wspomnianego art. 7 karty, co wynika zresztą z brzmienia motywu 2 tej dyrektywy, które nakłada na państwa członkowskie obowiązek badania wniosków w sprawach łączenia rodzin dla celów sprzyjania życiu rodzinnemu (zob. podobnie wyrok O i in., C-356/11 i C-357/11, EU:C:2012:776, pkt 79, jak również 80).

29 To właśnie w świetle wyżej wspomnianych elementów należy, po pierwsze, ustalić, czy art. 7 ust. 1 lit. c) dyrektywy 2003/86 powinien być interpretowany w ten sposób, że pozwala on właściwemu organowi tego państwa członkowskiego oceniać zachowanie warunku odnoszącego się do stabilnych, regularnych i wystarczających środków członka rodziny rozdzielonej po dniu złożenia rzeczonego wniosku.

30 O ile przepis ten nie przewiduje wyraźnie takiego uprawnienia, o tyle z samego jego brzmienia, a w szczególności z faktu użycia wyrazów „stabilne” i „regularne” wynika, że omawiane środki finansowe powinny cechować się pewną trwałością i ciągłością. W tej kwestii należy zauważyć, że zgodnie z treścią art. 7 ust. 1 lit. c) zdanie drugie dyrektywy 2003/86 państwa członkowskie dokonują oceny tych środków między innymi pod kątem „regularności” ich wpływu, co zakłada okresową analizę ich zmian.

31 Z art. 7 ust. 1 lit. c) dyrektywy 2003/86 wynika zatem, że nie można jej brzmienia interpretować w ten sposób, że stoi ono na przeszkodzie temu, by państwo członkowskie, do którego zwrócono się z wnioskiem w sprawie łączenia rodziny mogło badać, czy spełniony został warunek dotyczący środków członka rodziny rozdzielonej z uwzględnieniem oceny w zakresie ich zachowania po dniu złożenia wniosku.

32 Wykładni takiej nie przeczy okoliczność podniesiona przed sąd odsyłający, że w art. 7 ust. 1 dyrektywy 2003/86 użyto czasu teraźniejszego, przewidując, że dane państwo członkowskie może wymagać od osoby, która złożyła wniosek w sprawie łączenia rodziny, dostarczenia dowodu, że członek rodziny rozdzielonej „posiada” elementy wymienione w art. 7 ust. 1 lit. a)–c). Członek rodziny rozdzielonej powinien bowiem udowodnić, że posiada wszystkie te elementy, w tym między innymi „wystarczające środki”, w czasie badania jego wniosku w sprawie łączenia rodziny, co uzasadnia użycie czasu teraźniejszego trybu oznajmującego. Jednakże, w zakresie, w jakim z brzmienia art. 7 ust. 1 lit. c) tej dyrektywy wynika, że środki członka rodziny rozdzielonej powinny być nie tylko „wystarczające”, ale również „stabilne i regularne”, wymagania takie zakładają perspektywiczne badanie rzeczonych środków przez właściwy organ krajowy.

33 Wykładnia taka znajduje potwierdzenie w art. 7 ust. 1 lit. a) i b) dyrektywy 2003/86. Należy bowiem podkreślić, że warunki odnoszące się do posiadania „zakwaterowania uznawanego za normalne" oraz „ubezpieczenia chorobowego", przewidziane odpowiednio w rzeczonych pkt a) i b) tego przepisu, powinny być również interpretowane w ten sposób, że przyznają one państwom członkowskim, dla celów zapewnienia pewnej stabilności i trwałości pobytu członka rodziny rozdzielonej na ich terytorium, uprawnienie do oparcia analizy wniosku w sprawie łączenia rodziny na prawdopodobieństwie, że tenże członek rodziny rozdzielonej będzie nadal, po dniu złożenia wniosku w sprawie łączenia rodziny, spełniał te warunki.

34 Za wykładnią art. 7 ust. 1 lit. c) dyrektywy 2003/86 przedstawioną w pkt 31 niniejszego wyroku przemawiają również art. 3 ust. 1 i art. 16 ust. 1 lit. a) rzeczonej dyrektywy.

35 Z jednej strony bowiem rzeczony art. 3 ust. 1 dyrektywy 2003/86 ogranicza podmiotowy zakres stosowania tej dyrektywy do członka rodziny rozdzielonej, który uzyskał dokument pobytowy na okres co najmniej roku i w odniesieniu do którego istnieją uzasadnione przypuszczenia, że uzyska prawo stałego pobytu. Tymczasem ocena istnienia takich uzasadnionych przypuszczeń wymaga w sposób nieunikniony zbadania przez właściwy organ danego państwa członkowskiego, jak będzie zmieniać się sytuacja członka rodziny w przyszłości w odniesieniu do uzyskania rzeczonego prawa pobytu.

36 W tych okolicznościach, jak wskazał rzecznik generalny w pkt 33 opinii, wykładnia art. 7 ust. 1 lit. c) dyrektywy 2003/86, zgodnie z którą rzeczony organ nie mógłby dokonywać oceny zachowania przez członka rodziny rozdzielonej stabilnych, regularnych i wystarczających środków po dniu złożenia wniosku w sprawie łączenia rodziny, nie byłaby spójna z systemem przewidzianym w dyrektywie.

37 Z drugiej strony należy podkreślić, że jeżeli warunki ustanowione w dyrektywie 2003/86 nie są dłużej spełnione, jej art. 16 ust. 1 lit. a) pozwala państwom członkowskim na cofnięcie dokumentu pobytowego członka rodziny lub odmowę przedłużenia jego ważności.

38 Zgodnie z tym przepisem właściwy organ danego państwa członkowskiego może zatem między innymi cofnąć zezwolenie na łączenie rodziny, jeżeli członek rodziny rozdzielonej nie posiada dłużej stabilnych, regularnych i wystarczających środków w rozumieniu rzeczonego art. 7 ust. 1 lit. c). Taka możliwość cofnięcia zezwolenia oznacza, że organ ten może wymagać, by członek rodziny rozdzielonej posiadał te środki po dniu złożenia wniosku.

39 Wreszcie należy wskazać, że wykładnię taką potwierdza cel art. 7 ust. 1 dyrektywy 2003/86. Dowód na spełnienie warunku odnoszącego się do środków, przewidzianego w art. 7 ust. 1 lit. c), pozwala bowiem właściwemu organowi na upewnienie się, że już po połączeniu rodziny zarówno członek rodziny rozdzielonej, jak i członkowie jego rodziny nie staną się w trakcie pobytu obciążeniem dla systemu pomocy społecznej danego państwa członkowskiego (zob. podobnie wyrok Chakroun, C-578/08, EU:C:2010:117, pkt 46).

40 Z powyższego wynika, że uprawnienie przewidziane w art. 7 ust. 1 lit. c) dyrektywy 2003/86 oznacza w sposób nieunikniony, że właściwy organ państwa członkowskiego ocenia w sposób perspektywiczny zachowanie przez członka rodziny rozdzielonej stabilnych, regularnych i wystarczających środków po dniu złożenia wniosku w sprawie łączenia rodziny.

41 W świetle takiego wniosku należy, po drugie, zastanowić się nad zagadnieniem, czy przepis ten pozwala właściwemu organowi danego państwa członkowskiego uzależnić wydanie zezwolenia na połączenie rodziny od prawdopodobieństwa zachowania tych środków przez okres roku następującego po dniu złożenia wniosku w sprawie łączenia z uwzględnieniem przychodów członka rodziny rozdzielonej w okresie sześciu miesięcy poprzedzających ten dzień.

42 W tej kwestii należy zauważyć, że zgodnie z zasadą proporcjonalności, która należy do zasad ogólnych prawa Unii, środki wdrożone przez uregulowanie krajowe transponujące art. 7 ust. 1 lit. c) dyrektywy 2003/86 powinny być właściwe do realizacji celów przewidzianych przez to uregulowanie i nie powinny wykraczać poza to, co jest niezbędne do ich osiągnięcia (zob. w odniesieniu do art. 7 ust. 2 dyrektywy 2003/86 wyrok K i A, C-153/14, EU:C:2015:453, pkt 51).

43 Wreszcie należy przypomnieć, że z orzecznictwa Trybunału wynika, że art. 17 dyrektywy 2003/86 wymaga indywidualizacji rozpatrywania wniosków o łączenie (wyroki Chakroun, C-578/08, EU:C:2010:117, pkt 48; jak również K i A, C-153/14, EU:C:2015:453, pkt 60) oraz że w ramach wykonywania dyrektywy 2003/86 i badania wniosków o łączenie rodzin właściwe organy krajowe powinny dokonać zrównoważonej i racjonalnej oceny wszystkich zbiegających się interesów (zob. podobnie wyrok O i in., C-356/11 i C-357/11, EU:C:2012:776, pkt 81).

44 W niniejszej sprawie art. 54 ust. 2 akapit pierwszy dekretu królewskiego 557/2011 przewiduje, że nie wydaje się zezwolenia na pobyt w celu łączenia rodzin, jeżeli w sposób niebudzący wątpliwości zostanie ustalone, iż nie jest prawdopodobne dalsze posiadanie określonych środków utrzymania przez okres roku następującego po dniu złożenia wniosku. Przepis ten wskazuje, że perspektywy dalszego posiadania źródła przychodów w ciągu wspomnianego roku ocenia się z uwzględnieniem zmian w zakresie środków uzyskanych przez członka rodziny rozdzielonej w okresie sześciu miesięcy poprzedzających datę złożenia wniosku.

45 W tej kwestii należy wskazać, że okres roku, w trakcie którego powinno istnieć prawdopodobieństwo posiadania przez członka rodziny rozdzielonej, ma racjonalny charakter i nie wykracza poza to co niezbędne, by umożliwić dokonanie zindywidualizowanej oceny potencjalnego ryzyka, że już po połączeniu rodziny członek rodziny rozdzielonej będzie musiał korzystać z systemu pomocy społecznej tego państwa. Wspomniany okres roku odpowiada bowiem minimalnemu okresowi ważności dokumentu pobytowego, jakim zgodnie z art. 3 ust. 1 dyrektywy 2003/86 powinien dysponować członek rodziny rozdzielonej, by móc wnosić o połączenie rodziny. Ponadto, zgodnie z art. 16 ust. 1 lit. a) tej dyrektywy, właściwym organom danego państwa członkowskiego przysługuje uprawnienie do cofnięcia pozwolenia na pobyt członkowi rodziny członka rodziny rozdzielonej, jeżeli ten ostatni nie posiada już stabilnych, regularnych i wystarczających środków przez okres pobytu tego członka rodziny, do czasu uzyskania przez niego autonomicznego dokumentu pobytowego bądź, zgodnie z art. 15 ust. 1 dyrektywy 2003/86, najpóźniej po upływie pięciu lat pobytu w tym państwie członkowskim.

46 Jeżeli chodzi o stosowanie obowiązku proporcjonalności na poziomie krajowym, to należy wziąć również pod uwagę okoliczność, że zgodnie z art. 54 ust. 2 akapit pierwszy dekretu królewskiego 557/2011 organ krajowy może odmówić zezwolenia na pobyt, jeżeli „w sposób niebudzący wątpliwości" zostanie ustalone, iż członek rodziny rozdzielonej nie zachowa wystarczających środków przez okres roku następującego po dniu złożenia wniosku. Przepis ten nakłada więc na członka rodziny rozdzielonej jedynie wymóg dającego się przewidzieć zachowania środków dla potrzeb możliwości uzyskania pozwolenia na pobyt w celu łączenia rodzin.

47 Jeżeli chodzi o określenie, że okres poprzedzający złożenie wniosku, na podstawie którego to okresu może zostać przeprowadzona perspektywiczna ocena środków członka rodziny rozdzielonej, wynosi sześć miesięcy, należy stwierdzić, że dyrektywa 2003/86 w żaden sposób nie precyzuje tej kwestii. W każdym wypadku stosowanie takiego okresu nie jest w stanie zagrozić realizacji celów tej dyrektywy.

48 W konsekwencji należy stwierdzić, że z ogółu powyższych rozważań wynika, że art. 7 ust. 1 lit. c) dyrektywy 2003/86 należy interpretować w ten sposób, iż pozwala on właściwym organom państwa członkowskiego na uzasadnienie oddalenia wniosku w sprawie łączenia rodzin perspektywiczną oceną prawdopodobieństwa zachowania stabilnych, regularnych i wystarczających środków, jakie powinien posiadać członek rodziny rozdzielonej, by zapewnić utrzymanie sobie oraz członkom swej rodziny bez

korzystania z systemu pomocy społecznej tego państwa członkowskiego przez okres roku następującego po dniu złożenia wniosku, przy czym ocena ta opiera się na analizie zmian przychodów członka rodziny rozdzielonej w okresie sześciu miesięcy poprzedzających złożenie wniosku.

W przedmiocie kosztów

49 Dla stron w postępowaniu głównym niniejsze postępowanie ma charakter incydentalny, dotyczy bowiem kwestii podniesionej przed sądem odsyłającym, do niego zatem należy rozstrzygnięcie o kosztach. Koszty poniesione w związku z przedstawieniem uwag Trybunałowi, inne niż koszty stron w postępowaniu głównym, nie podlegają zwrotowi.

Z powyższych względów Trybunał (czwarta izba) orzeka, co następuje:

Artykuł 7 ust. 1 lit. c) dyrektywy Rady 2003/86/WE z dnia 22 września 2003 r. w sprawie prawa do łączenia rodzin należy interpretować w ten sposób, iż pozwala on właściwym organom państwa członkowskiego na uzasadnienie oddalenia wniosku w sprawie łączenia rodzin perspektywiczną oceną prawdopodobieństwa zachowania stabilnych, regularnych i wystarczających środków, jakie powinien posiadać członek rodziny rozdzielonej, by zapewnić utrzymanie sobie oraz członkom swej rodziny bez korzystania z systemu pomocy społecznej tego państwa członkowskiego przez okres roku następującego po dniu złożenia wniosku, przy czym ocena ta opiera się na analizie zmian przychodów członka rodziny rozdzielonej w okresie sześciu miesięcy poprzedzających złożenie wniosku.

Podpisy